

Kirjallinen kysymys KK 34/2021 vp

Jenni Pitko vihr

Kirjallinen kysymys valtion omistamasta rautatiekalustosta ja sen romuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

VR ilmoitti joulukuussa 2020 uusista kaluston romuttamissuunnitelmista. Uusimmat päätökset koskivat myös lähijunakalustoa. VR ilmoitti romuttavansa 165 lähi- ja kaukojunaliikenteen yksikköä ja vaunua.

Romuttamista on kritisoitu sillä, että Suomen raidelevydellemme sopivan käytetyn kaluston määrän vähetessä vähenevät kilpailijoiden mahdollisuudet osallistua rautatieliikenteen kilpailuun.

VR:n mukaan kyse olisi kaluston käyttökelvottomuudesta. Väite käyttökelvottomuudesta on kuitenkin varsin epäselvä, eikä VR perustele sitä uskottavasti. Liikenne- ja viestintäministeriön vuonna 2017 teettämän asiantuntijaraportin mukaan VR:n kalustolla on nähty olevan hyvin jäljellä käyttöaikaa. Etenkin nyt joulukuussa VR:n romutettavaksi osoittaman Eil- ja Eilf-kaluston on nähty raportissa olevan käyttökelpoista vielä 2030-luvun alussa. VR myös käyttää itse täsmälleen samaa kalustoa päivittäin omassa liikenteessään.

Nyt romutettavaksi osoitetun Eil/Eilf-kaluston ja Sm2-kaluston osalta on merkittävää, että tämä VR:n nykyiselle liikenteelle määrältään tarpeeton kalusto on edellytys hallitusohjelman tavoitteen junaliikenteen ja erityisesti lähijunaliikenteen laajentamiselle eri seuduilla. Lähijunaliikenteen kasvattaminen on yksi keino ekologisemman liikenteen edistämisessä.

LVM:n raportissa todetaan, että Eil/Eilf-kalusto sekä vanhempi Sm2-kalusto eivät vastaa nykyvaatimuksia esim. esteettömyyden osalta. Esteettömyysongelmiin myös VR on vedonnut, mutta silti VR käyttää itse esteettömäksi moittimaansa kalustoa. Yhden junan kaikkien vaunujen ei välttämättä tarvitse olla esteettömiä. Riittää, että junassa on yksi esteetön sisäänkäynti, jollaisia VR on itsekin asentanut vanhoihin vaunuihin.

Merkittävää on se, että omassa, joulukuussa julkaistussa muistiossaan VR esittää, että romuttamiset eivät mitenkään vaaranna kaluston riittävyttä laajentuvassakaan lähiliikenteessä. Raide liikenteen kasvu tarkoittaa kuitenkin myös lisääntyvää tarvetta kalustolle. Suomessa on käytössä eri raidelevyys kuin muualla Euroopassa, joten Suomen rautateille sopivaa kalustoa ei voi vuokrata muualta.

Voimassa oleva laki edellyttää, että valtio ja kunnat kilpailuttavat junaliikenteen palveluhankinnat ja asettavat käyttöön tarvittavan junakaluston. Käytettävän kaluston omistaja ei voi osallistua

Kirjallinen kysymys KK 34/2021 vp

palvelun kilpailutukseen. Kalusto, jonka VR aikoo romuttaa ja on jo osin romuttanut, olisi huollon jälkeen heti käytettävissä lähijunaliikenteeseen. Ruotsissa läänien oma junaliikenne käynnistettiin noin 35 vuotta sitten nimenomaan muusta liikenteestä tarpeettomaksi jääneellä kalustolla.

Huomionarvoista on myös se, että LVM:n raportin mukaan kilpailun avautuminen voi johtaa myös VR:n palveluiden kysynnän kasvuun, jolloin kaukojunaliikenteessäkin kysynnän kasvuun on ensi vaiheessa vastattava vanhalla pikajuna- ja IC-kalustolla. Nyt VR on lähiliikenteen kaluston lisäksi romuttamassa lähes 90 vanhempaa kaukoliikenteen vaunua.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus tekee junaliikenteen kaluston riittävyyden varmistamiseksi, jotta hallitusohjelman mukainen junaliikenteen kasvu voidaan toteuttaa hallituskauden aikana ja

mitä hallitus tekee, jotta VR ei romuta käyttö- ja kunnostuskelpoista kalustoa, jolle on välitöntä tarvetta maakunnallisen lähijunaliikenteen käynnistämiseksi?

Helsingissä 11.2.2021

Jenni Pitko vihr